

Geleceğin Güvenliği, Güç ve Mülkiyet Ekosistemi

Çok değerli dost ve kardeş Kosova'nın Başbakan Yardımcısı, çok değerli Bakanlar, Tanzanya'dan Senegal'den ve Gana'dan teşrif eden Bakanlarımız. Büyükelçiler, farklı dost ve kardeş Ülkelerden teşrif eden Askerî ve Sivil Güvenlik Bürokrasisi, Ülkemizin Silahlı Kuvvetler başta olmak üzere bütün ilgili güvenlik kurumlarından; Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinden, İçişleri Bakanlığından, Emniyet Genel Müdürlüğünden ve bütün kurumlardan teşrif eden çok değerli katılımcılar, çok değerli akademisyenler, hanımefendiler, beyefendiler; Açılış oturumunda bir arada olmaktan duyduğum memnuniyetle ve teşekkürle sözlerime başlamak istiyorum.

Başkan sıfatıyla yapılan konuşmaların önemli bir bölümünün teşekkürle ayrılması gerekiyor. Çünkü çok fazla emek var. Hem TASAM içerisinde Başkan Yardımcımız Emekli General Fahri Erenel Paşa, Enstitü Direktörümüz Dr. Savaş Biçer Bey, Deniz Güler Bey ve ekibi, lojistikteki bütün arkadaşlar... Özellikle iki yıldır çok güçlü ve başarılı bir şekilde işbirliği yaptığımız, hem İstanbul Güvenlik Konferansı içerisinde Türkiye - Körfez Savunma ve Güvenlik Forumu'nu birlikte yaptığımız Katar Silahlı Kuvvetleri Stratejik Araştırmalar Merkezi'ne, Sayın Savunma Bakanı Khalid bin Mohammad AL-ATTIYAH'a, Sayın Genelkurmay Başkanı Korgeneral Ghanem bin Shaheen AL-GHANEM'e ve Stratejik Araştırmalar Merkezi'nin Komutanı Tümgeneral Dr. Hamad Mohammed H M AL-MARRI'ye ve bütün arkadaşlarına çok teşekkür ediyorum, buraya kalabalık bir heyetle teşrif ettikleri için de şükranlarımı ifade ediyorum. Yine Katar tarafına Tuğgeneral Dr. Rashid Hamad R J AL-NAEMI yönetiminde sürece destek verdikleri için ve işbirliği için de ayrıca teşekkür ediyorum.

Elbette, ulusal ve uluslararası birçok kurumun da desteği oldu. Onlara da ayrıca teşekkür ediyorum. Türkiye'de bizim de çok güçlü bir şekilde desteklediğimiz "Deep Learning Türkiye" adlı, yapay zekâ üzerinde çalışan bir platformla da işbirliği yapıyoruz. Onları da katkıları için kutluyorum. TÜRKSAT hem ulusal hem de uluslararası arena da programı tam zamanlı olarak canlı yayımlayacak.

Teşekkürde ve detaylarda unuttuğum kişi ve kurum varsa lütfen bağışlasınlar. Bir diğer önemli hatırlatma; bu tür toplantılar resmî katılım olsa da sivil konseptle yapılan toplantılar olduğundan daha içten kaynaşabilmemiz için protokol beklentilerinin minimumda tutulmasının yararlı olacağını düşünüyorum.

Şimdi geleceğin güvenliği ile ilgili zihinlerde sorular oluşturmasını düşündüğüm birkaç hususu arz ederek konuşmamı tamamlayacağım. Süre kullanımı açısından da kendimce örnek olmaya çalışacağım. Geleceğin güvenliğini anlayabilmemiz için her zaman bize lâzım olan bir formülü tekrarlamamız gerekiyor. O da bir ülkenin siyasi hedeflerinin çok iyi anlaşılmiş olması ve tanımlanmış olması gerekir. İkincisi bu siyasi hedeflere uygun olarak ekonomi politikasının tanımlanmış olması gerekiyor. Üçüncüsü de sektör politikalarının tanımlanmış olması gerekiyor. Yani savunma ya da güvenlik politikası ilk ikisinden sonra geliyor. Bu üçü arasında eğer doğru bir korelasyon yoksa, yapılan bir çok çalışmanın heba olma riski var ki bu durumu, geliştirmekte olan ve az gelişmiş birçok ülke sıklıkla yaşıyor.

Bu sektörel politika konusu diğer bütün alanlar için de geçerlidir. Siyasi hedefleri ve buna uygun ekonomi politikası tanımlanmamış ülkeler, eğitim başta olmak üzere hiçbir sektörel politikada bir türlü istikrar yakalayamıyorlar. Bu söylemesi kolay ancak birçok ülkenin yüz yılda bile başaramadığı bir konu. Böyle bir bütünlük içerisinde baktığımız zaman geleceğin vizyonunu nasıl şekillendirebileceğimiz konusunda bir fikrimiz olacaktır.

Biraz bugüne getirdiğimizde de şöyle bir özet yapabiliriz; Toprağın en kıymetli olduğu dönem, imparatorluklar çağı ki Osmanlı İmparatorluğu da bunlardan bir tanesi idi. Sonra makinenin en kıymetli olduğu bir döneme geçildi. Avrupa Sanayi Devrimi ile başladı, ulus devletler ve büyük devletler çağını getirdi. Biz de birinci Dünya Savaşı'nı takip eden Kurtuluş Savaşı gibi acı süreçlerden sonra ulus devleti kurmuş olduk. Birçok ülkenin de benzer hikâyeleri var. Yaklaşık yirmi yıldır şekillenen bilgi çağı dediğimiz bir döneme girdik ve artık çok hızlı bir süreç hâline geldi. Bilgi çağı da bize mikro-milliyetçilik veya mikro-devletler çağını getiriyor. Bu anlamda da güvenlik politikaları açısından hem güvenliği fiziksel olarak şekillendirme hem güvenliğin teknolojisini yönetme hem de sosyal ve demografik sonuçlarını anlamak açısından bu mikro-milliyetçilik üzerinde çok fazla durmak gerekiyor. Çünkü önümüzdeki on - yirmi yıl içerisinde, dört yüzden iki bine kadar ulaşan bir uluslararası devletler sistemi tartışmaları da bugün için çok ütopik değil.

Şimdi bazı temel sorularla hem kendi kafamı karıştırıyorum, ufuk açıcı olması bakımından, izninizle hem de katılımcılarınkini karıştırmak istiyorum. En temel sorulardan birisi şu; Yeni güç ve mülkiyet kavramı nedir? Yani biz, özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler büyük ölçüde fiziksel alt yapıya ya da fiziksel alt yapının konforuna kaynakları harcıyoruz. Bu, hane halkı harcamaları yani bireysel harcamalar için de geçerli. Dolayısı ile dünyada şekillenen gelecek vizyonu içerisinde güç ve mülkiyet kavramı neyi ifade ediyor. Yani güvenlik boyutuna indirgediğimiz zaman bize bir milyon kişilik ordular, binlerce tank, binlerce uçak, yüzlerce gemi mi gerekiyor?

Burada şunu örnek verebilirim: Günümüzde dünyada bir trilyon dolar değerini geçen şirket üç tane. Bunların isimlerini söylemeye gerek yok, zaten biliyorsunuz, hepsi de veri şirketi. Yani hiç birisi doğal kaynak, petrol, maden şirketi değil. Böyle bir değere ulaşan doğal kaynak, gaz, maden şirketi de yok zaten. Dolayısıyla güç ve gücün mülkiyeti kavramı değişiyor. Yani fiziksel olandan çok fiziksel olanı yönetecek teknoloji birikimi ve teknolojinin yönetim birikiminin daha kıymetli hâle geldiği bir döneme giriyoruz. Örneğin Japonya'da üç yüz yıl dayanabilen ve üç bin dolara mal edilebilen köpükten evler yapılmaya başladı. Bunlar henüz seri üretime geçmiş değil. İnsanların, biriktirdikleri fiziksel ağırlıkların ve varlıkların değerinde on yıl sonra dramatik düşüslere muhatap olabileceğini de çok iyi değerlendirmemiz gerekiyor. Bu aynı zamanda kalabalık ve ağır teknoloji ordular barındıran ülkeler açısından da geçerli. Kurumsal kimliklerini, alt yapılarındaki varlık anlayışlarını da sorgulamaları gerekiyor. Yani dünyadaki sıralama neye göre değişecek? Bu önümüzdeki birkaç yıl içerisinde daha görülebilir hâle gelecek diye düşünüyorum.

Diğerleri ise askerlerin daha iyi bileceği şeyler. Rakibin gücünü kendisine karşı, rakibin gücünü rakibe karşı, rakibin gücünü sosyoekonomik olarak kontrol ederek bir güç envanteri oluşturmak noktasında bu gücün katmanları nelerden oluşacak? Bunların hepsini yapabilmek açısından ne gerekiyor ona bakalım; Yeni güç ve mülkiyet ekosistemi nedir? Bunu anlamaya çalıştıktan sonra “yeni” konvansiyonelin nelerden oluştuğu noktasında da çok fazla çalışmamız gerektiğini ve dünyanın da böyle bir arayış içerisinde olduğunu söylemek istiyorum.

Özellikle “hibrit güç” dediğimiz çoklu güç sisteminin içerisindeki unsurların neler olduğu ve nasıl tanımlandığı noktasında; “sert güç” ile “yumuşak güç” ve ikisinin toplamından “akıllı güç” gibi tanımlamaların totalinden elimize ne geldiğini iyi analiz etmemiz gerekiyor. Bunlar her ülke ve uluslararası camia için gerekli olan tanımlamalar. Bir de burada rakibin gücünü kontrol edebiliyorsanız kendi güç konseptinize dâhil edebiliyorsunuz.

Bu çerçevede, herkesin kendi “yeni güvenlik ve savunma ekosistemini” tanımlaması ve bunun için de uluslararası okumaları, diğer ülkelerin deneyimlerini ve yaklaşımlarını da iyi takip etmesi ve anlaması gerekiyor. Bütün bu saydıklarımızı yapabilmek açısından ulusal kurumsal güç ekosisteminin haritalandırılması gerekiyor. Yani “Rakibin gücünü rakibe karşı kim kullanacak?”, “Hangi kurumsal enstrümanla bunu örgütleyeceksiniz?” gibi. Bunun için de hem devlet hem düşünce dünyası, özel sektör, üniversiteler bu haritalandırmanın, bu envanterin ana organlarını kimlerin oluşturduğunu anlamak noktasında da bir ekosistem ve haritalandırmaya ihtiyaç olduğu gözüküyor.

Özellikle güvenlik mimarisinde iddiası olduğu düşünülen Türkiye gibi ülkeler başta olmak üzere her ülke de kendi ulusal ekosistemini oluşturma ve bunu ihraç etme eğilimi gösterecektir diye düşünüyorum. Şu anda zaten güvenlikte hangi ülkelerin etkin olduğuna ve literatürü belirlediğine baktığımızda onların da bu yarışta geri kalmamak için elinden geleni yapacağını görüyoruz.

Bu sorularla öncelikle kendi zihnimi açmaya çalıştım, cevapları çok kolay bulunabilir şeyler değil, birlikte çalışmamız gereken konular. Böyle bir çerçevede hem bu konferansın, hem Türkiye - Körfez Savunma ve Güvenlik Forumu’nun, hem de bir deneme olarak üç oturumla gündeme alacağımız ve ilkinin yapacağımız Türkiye - Afrika Savunma Güvenlik ve Uzay Forumu’nun da gerek Türkiye için gerek dost ve kardeş ülkeler için, gerek uluslararası camia için, gerekse dünya için hayırlı olmasını diliyorum.

Saygılar sunuyorum.

(İstanbul Güvenlik Konferansı 2018 | TASAM Başkanı Süleyman Şensoy Açılış Konuşması | 08.11.2018)